

Stoppa minskningen av den biologiska mångfalden i Europa

Behovet av uppgifter som baserar sig på indikatorer och övervakning är akut

Världstoppmötet om hållbar utveckling i Johannesburg 2002 bekräftade att den biologiska mångfalden spelar en avgörande roll för den globala hållbara utvecklingen och fattigdomsbekämpningen, och att den är nödvändig både för vår planet och för människornas välbefinnande, försörjning och kulturella integritet. Toppmötet riktade också uppmärksamheten på att omkring 40 procent av den globala ekonomin är baserad på biologiska produkter och processer. Den biologiska mångfalden är emellertid hotad och det finns tecken på att den förändras och minskar på ett dramatiskt sätt till följd av mänsklig verksamhet.

Konventionen om biologisk mångfald undertecknades vid det första världstoppmötet i Rio de Janeiro 1992 för att skapa en internationell ram för bevarandet av biologisk mångfald, det hållbara nyttjandet av mångfaldens beståndsdelar och den rättvisa fördelningen av den nytta som kan uppstå genom användningen av de genetiska resurser som mångfalden representerar.

Inom ramen för denna konvention enades de länder som deltog i toppmötet i Johannesburg om att vidta åtgärder för att till 2010 betydligt minska den nuvarande takten i förluster av biologisk mångfald.

I Europeiska gemenskapen och inom ramen för den bredare processen 'Miljö för Europa' har ett strängare mål satts upp, nämligen att till 2010 stoppa minskningen av biologisk mångfald. EU:s sjätte miljöhandlingsprogram fastställer till exempel målet att till 2010 'skydda och, vid behov, återställa de naturliga systemens struktur och funktion samt stoppa förstörelsen av livsmiljöer i Europeiska unionen och i resten av världen'.

För att nå detta mål är det nödvändigt med övervakning, information, bedömningar och insikter om följande: e orsaksmässiga sambanden mellan mänskliga verksamheter, påverkan till följd av dessa och konsekvenserna av denna påverkan på miljön i allmänhet och i synnerhet på den biologiska mångfalden; åtgärdsalternativen för att minska och förebygga att den biologiska mångfalden går förlorad effekterna av och effektiviteten hos överenskomna åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden.

Det finns många, nära förbundna verksamheter som har inverkan på den biologiska mångfalden. Det är viktigt att bedömningar görs och att dessa involverar en rad olika experter och berörda medborgare. Den information som finns om tillståndet och trenderna för den biologiska mångfalden är för övrigt begränsad och motsägelsefull i hela Europa. Det är inte troligt att denna situation kommer att ändras på kort sikt, eftersom övervakningen av den biologiska mångfalden är tämligen tidskrävande, kostsam och svår att prioritera, och följaktligen har finansieringen av den inte fått någon större uppmärksamhet. Nu brådskar åtgärderna.

Ett europeiskt program för övervakning av biologisk mångfald

År 2010 närmar sig och arbetet pågår nu med att få fram nödvändig information som kan bidra till att stoppa förstörelsen av livsmiljöerna med hjälp av ett mer omfattande europeiskt samarbetsprogram för övervakning av den biologiska mångfalden. Informationsinsamlingen bör ske inom en gemensam ram för att säkerställa relevansen för politiska beslutsfattare och ansvariga alltifrån lokal, regional och nationell nivå till gemenskaps- och all-europeisk nivå.

Ett europeiskt program för övervakning av den biologiska mångfalden som är enhetligt och bygger på samarbete skall skapas för att få fram uppgifter som är av betydelse för 2010-målet och för att bedöma framstegen. Fyra handlingslinjer bör följas härvidlag:

1. Samordna befintliga internationella nätverk för övervakning

Det europeiska ramverket för övervakning av och indikatorer för biologisk mångfald (EBMI-F), som godkändes vid ministerkonferensen 'Miljö för Europa' och som samordnas av Europeiska miljöbyrån och European Centre for Nature Conservation, utgör en värdefull plattform för utvecklingen av ett europeiskt samarbetsprogram för övervakning av den biologiska mångfalden. Detta kommer att bygga på väletablerade nätverk och på samordningen av deras dataflöden och metoder, och det bör kunna maximera värdet på de nuvarande enskilda nationella och regionala övervakningsprogrammen.

2. Främja övervakningen av den biologiska mångfalden i Europa

För närvarande finns bara en begränsad mängd information i Europa. Det rör sig exempelvis om uppgifter från medlemsstaterna i EU som en del av deras redovisningsskyldighet enligt fågel- och habitatdirektiven eller från parterna i konventionen om biologisk mångfald som en del av deras nationella rapporter. Mer uppgifter behövs som visar tillståndet och trenderna för den biologiska mångfalden, olika typer av påverkan och mänsklig verksamhet samt utvecklingen mot 2010-målet. Detta beaktas just nu genom kraven på övervakning och indikatorer inom ramen för Konventionen om biologisk mångfald, Natura 2000-områdena och EU:s strategi för biologisk mångfald.

3. Samordna de nationella informationsnätverken

Europeiska miljöbyrån samarbetar med medlemsstaterna, övriga deltagande länder samt berörda internationella organisationer i Europeiska nätverket för miljöinformation och miljöövervakning (Eionet) samt i den internationella arbetsgruppen för indikatorer och övervakning av den biologiska mångfalden (IWG-BioMIN) i syfte att skapa ett dataflöde av information om den biologiska mångfalden och påverkan på denna av olika verksamheter, vilket kan användas på europeisk nivå för att främja åtgärderna och övervaka utvecklingen mot målet år 2010 och därefter.

4. Säkerställa att de befintliga uppgifterna på europeisk nivå är relevanta för politiken och användbara för alla dem som arbetar med att hejda minskningen av den biologiska mångfalden

Uppgifterna som samlas in och görs tillgängliga på europeisk nivå måste visa de politiska beslutsfattarna var framgångar görs och var det krävs ytterligare åtgärder, de måste bidra till att höja medvetenheten hos allmänheten och hos politiska beslutsfattare samt vara till hjälp för de ansvariga på området och för andra berörda parter för att nå målet att till 2010 stoppa minskningen av biologisk mångfald.

Slutsatser

Visionära mål som till exempel målet för den biologiska mångfalden i Europa till 2010 är en viktig stimulans för att stödja och fokusera på miljöåtgärder. Den ram för information som beskrivs i denna visar hur ett enhetligt och analytiskt tillvägagångssätt enligt principen 'top-down' kan leda fram till den samordnade övervakning och informationsförmedling som krävs för att hantera Europas biologiska mångfald såväl lokalt, nationellt, regionalt som globalt, samtidigt som den bidrar till att nå 2010-målet och övervaka utvecklingen till 2010 och därefter.

